

نقش سازماندهی مشاغل کاذب در امنیت اجتماعی شهری

(مطالعه موردی استان کهگیلویه و بویراحمد)

تاریخ پذیرش: ۹۵/۰۶/۲۷

تاریخ دریافت: ۹۵/۰۶/۱۵

سید علی غفاری^۱

سید جواد غفاری^۲

قاسم خیراتی^۳

چکیده:

احساس امنیت اجتماعی شهروندان، به عنوان گونه ای از انواع امنیت و عنصری کلیدی در دستیابی به اهداف پیش بینی شده، موجب بالا رفتن آسایش، رفاه شهروندان و پذیرش انجام امور، تعهد و مسئولیت خواهد شد. دستیابی و پایدارسازی، زوال و آسیب پذیری امنیت اجتماعی شهروندان، معلول زمینه ها و عوامل مختلفی است که باید از دید ذی نفعان اصلی یعنی شهروندان، شناسایی و تاثیرهای آنها مورد ارزیابی قرار گیرد. هدف از این مطالعه بررسی و مطالعه نقش سازماندهی مشاغل کاذب در امنیت اجتماعی شهری (مطالعه موردی استان کهگیلویه و بویراحمد) می باشد. تحقیق حاضر از نوع تحقیقات توصیفی و میدانی است. همچنین این پژوهش را می توان از نوع تحقیقات کاربردی به شمار آورد. پژوهش حاضر به لحاظ روش در جمله تحقیقات پیمایشی (زمینه یابی) می باشد. جامعه آماری در این تحقیق عبارتست از کلیه دستفروشان استان کهگیلویه و بویراحمد که تحت نظارت شهرداری های استان می باشد. نمونه گیری به روش هدفمند بوده و تعداد ۸۴ نفر به عنوان نمونه تحقیق انتخاب گردیدند. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش پرسش نامه محقق ساخته می باشد. در این پژوهش از روش آمار توصیفی (جداول فراوانی، درصد، میانگین، انحراف استاندارد) و نیز از آزمونهای استنباطی استفاده شده است. نتایج تحقیق نشان می دهد که بین تعداد ساعات کار دستفروشان، سابقه کار، نوع مشاغل و وضعیت تاهل دستفروشان و امنیت اجتماعی شهری در استان کهگیلویه و بویراحمد رابطه معنادار وجود دارد.

کلید واژه ها: امنیت، مشاغل کاذب، دستفروشی، مدیریت شهری، امنیت اجتماعی

۱. کارشناس ارشد شهرسازی (نویسنده مسئول). ali.ghaffari۷۶@yahoo.com نویسنده مسئول

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد طراحی شهری

۳. کارشناس ارشد حقوق

مقدمه:

وجود محیطی امن برای زندگی در کنار سایر نیازهای اساسی و داشتن آرامش و آسایش خاطر به دور از اضطراب و نگرانی یک موهبت و ضرورت حیاتی زندگی انسان است. احساس ناامنی محیط و نگرانی‌های ناشی از مکان‌های ناامن، سایر فعالیت‌های انسانی را تحت الشعاع قرار داده و امور اقتصادی و فرهنگی و اجتماعی و غیره به درستی انجام‌پذیر نخواهد بود و در پاره‌ای موارد حاد فعالیت‌های روزمره اجتماعی را به طور کامل مختل می‌نماید. ناهنجاری‌های اجتماعی و جرایم که از سوی عاملین و مجرمین در محیط شهرها بوقوع می‌پیوندد از موارد اصلی ناامنی محیط زندگی و سلب کننده امنیت شهرها و در نتیجه مختل نمودن آرامش و آسایش خاطر مردم می‌باشد و انسان خواسته یا ناخواسته چه در مواقعی که درون منزل مسکونی خود به سر می‌برد و چه در محیط خارج از خانه و درعرصه‌های همگانی با پدیده وقوع جرم و ناهنجاری‌های اجتماعی احتمالی روبرو بوده و خطر وقوع جرم همواره یک شهروند را تهدید می‌نماید. همانطور که در مسائل بهداشتی و درمانی، موضوع پیشگیری از بیماری‌ها مقدم بر درمان می‌باشد، این مطلب به عنوان یک اصل ریشه‌ای پذیرفته شده است و در خصوص جرایم شهری هم بدین گونه است. یعنی جلوگیری و پیشگیری کردن از وقوع جرم مقدم بر تمامی اقداماتی است دولت و دستگاه‌های قضایی و انتظامی یک کشور طی سلسله اقداماتی پرهزینه انجام می‌دهند تا فرد مجرم را بعد از ارتکاب جرم، اصلاح و تربیت یا مجازات و تعزیر و یا تبعید نمایند بنابراین پیشگیری از جرایم بر سلسله اعمالی که مسئولین امور یک اجتماع (بعد از ارتکاب جرم) انجام می‌دهند برتری دارد، چه از حیث جنبه‌های اقتصادی و صرفه‌جویی‌های ناشی از آن و چه از نظر فرهنگی یا سیاسی قضیه. (حشمتی، ۱۳۸۲، ۲)

مشاغل کاذب از جمله مواردی است که می‌تواند به طرق مختلف موجبات ناامنی را در محیط شهری به وجود آورد. لذا لازم است که از طریق ساماندهی و سازماندهی این مشاغل ضریب امنیت اجتماعی محیط‌های شهری افزایش یابد.

اهمیت و ضرورت انجام تحقیق:

نظم و امنیت اجتماعی از جمله مباحثی است که در طبقه بندی موضوعات جامعه شناختی نقطه مقابل جامعه شناسی تغییرات اجتماعی قرار دارد. امنیت از جمله مهمترین و اصلی ترین نیاز های هر انسان به شمار می رود که فقدان آن می تواند زندگی فرد را دچار تهدید نماید.

اهمیت امنیت از آنجا مطرح می شود که هیچ انسانی قادر به تامین امنیت کامل نیست، بنابراین در اجتماعی زندگی می کند که بتواند با همیاری دیگران امنیت را به حوزه اجتماع برگرداند. (عطارزاده، ۱۴، ۱۳۸۷)

به طور کلی می توان امنیت را حفاظت جامعه و ارزشها و نهادهای آن در برابر تهدیدات اعم از داخلی و خارجی، تهدیداتی که بقای نظام های سیاسی و نظام شهروندی و شیوه زندگی آحاد جامعه را مختل می کند و موجودیت آنها را به خطر می اندازد، تعریف نمود. (ابراهیمی مقدمیان، ۲۶، ۱۳۸۸)

امنیت دارای اشکال و صور مختلف بوده و در این میان امنیت اجتماعی شهرها از جمله مهمترین و مطرح ترین نوع امنیت ها به شمار می رود.

اساساً امنیت شهرها بیش از آنکه جنبه عینی و مادی داشته باشد، یک پدیده ادراکی و احساسی است. یعنی برای تحقق آن باید این اطمینان در ذهن توده مردم، دولتمردان، زمامداران به وجود آید که ایمنی لازم برای ادامه زندگی بدون دغدغه وجود دارد. (نونزاد، ۱۲، ۱۳۷۷)

عوامل مختلفی در پیدایش و ایجاد یا کاهش و از دست رفتن امنیت شهرها تاثیرگذار هستند. یکی از عوامل اصلی محدود کننده و تهدید کننده امنیت اجتماعی به ویژه در کلان شهرها، معضل اشتغال غیررسمی و مشاغل کاذب می باشد. (پنهایم، ۶۶، ۱۳۷۹)

مشاغل کاذب در کلان شهرها گذشته از آسیب های اقتصادی فراوان، پیامدهای اجتماعی و روانی زیادی به دنبال دارد.

در جوامعی که نرخ اشتغال به کار در بخش مشاغل غیررسمی و کاذب بالا است، افراد برای فرار از بیکاری و تامین اقتصاد زندگی به انجام هر کاری تن در می دهند، امکان دارد که از کارهایی که پیدا کرده اند، رضایت نداشته باشند و نارضایی از کار هم کیفیت کار را پایین می آورد و هم به فشار روحی و عصبی آنها منجر می گردد، در نتیجه فردی خواهد شد که تقریباً رفتار نامتعادلی دارد، لذا این احتمال وجود دارد که رفتارهایی را مرتکب شود که امنیت جامعه را تهدید و تحت الشعاع قرار دهد.

سازماندهی و ساماندهی مشاغل غیررسمی و کاذب می تواند هم به عنوان فرصتی برای مسولان محلی و برنامه ریزان و مدیران شهری در افزایش امنیت و کاهش ناامنی جلوه گر شود و هم فرصت مناسب برای اشتغال گروهی از افراد بی بضاعت و سرمایه مالی کمتر تشکیل می دهد و فراهم می آورد. (گلوشتاین، ۲۰۰۳)

اهمیت و ضرورت انجام این تحقیق از آنجا ناشی می شود که با شناسایی موارد بر هم زننده امنیت اجتماعی در شهرها توسط دستفروشان و صاحبان مشاغل کاذب، می توان نسبت به رفع این موانع چاره اندیشی نمود و با شناسایی این موانع امید است تا بتوان گره های کور موجود بر سر راه تامین امنیت را شناسایی و با ارائه راهکارهای مقتضی نسبت به برطرف ساختن این مشکلات اقدام نمود. از سویی دیگر با بررسیهای به عمل آمده مشخص گردید که تاکنون تحقیقات معدودی برای شناسایی نقش سازماندهی مشاغل کاذب و دستفروشان در تامین امنیت شهری انجام شده است و از این نظر نوعی خلا تئوریک مشاهده می شود. لذا لازم است تا با انجام پژوهشی منسجم به بررسی این موضوع پرداخته شود.

سوالات تحقیق:

- ۱- آیا بین تراکم جمعیت مشاغل کاذب (دستفروشی) و امنیت اجتماعی شهری در استان کهگیلویه و بویراحمد رابطه معنادار وجود دارد؟
- ۲- آیا بین سازماندهی فیزیکی مشاغل کاذب (دستفروشی) و امنیت اجتماعی در استان کهگیلویه و بویراحمد رابطه معنادار وجود دارد؟
- ۳- آیا بین سطح تحصیلات مشاغل کاذب (دستفروشی) و امنیت اجتماعی شهری در استان کهگیلویه و بویراحمد رابطه معنادار وجود دارد؟
- ۴- آیا بین وضعیت تاهل مشاغل کاذب (دستفروشی) و امنیت اجتماعی شهری در استان کهگیلویه و بویراحمد رابطه معنادار وجود دارد؟ (اسلامی پور، ۱۱، ۱۳۹۰)

روش و نوع تحقیق:

پژوهش کاربردی حاضر با روش توصیفی تحلیلی در پی پاسخگویی به سوالها و دستیابی به اهداف پژوهش می باشد. برای گردآوری اطلاعات از دوروش اسنادی در بخش نظری و پیمایشی در بخش میدانی بهره گرفته است. در تحقیق کاربردی، مواد و جنبه های عملی و کاربردی در مسایل واقعی و استفاده عینی از نتایج تحقیق کاملاً مورد توجه قرار می گیرد. هدف محقق از تحقیق کاربردی، دستیابی به اصول و قواعدی است که در موقعیت های واقعی و عملی به کار بسته می شوند و به بهبود محصول و کارایی روش های اجرایی کمک می کنند. (شریفی، ۸۷، ۱۳۸۳)

پژوهش حاضر به لحاظ روش در جمله تحقیقات پیمایشی (زمینه یابی^۱) می باشد. تحقیق زمینه یابی روشی برای بررسی ماهیت ویژگی ها و ادراک های شخصی (نگرش ها، باورداشت ها، عقاید و امور مورد علاقه) مردم از طریق تجزیه و تحلیل پاسخ به پرسشهایی است که به دقت تدوین شده اند. (روزنبرگ^۲ و دیلی^۳، ۱۹۹۳)

جامعه آماری تحقیق:

جامعه آماری در این تحقیق عبارتست از کلیه دستفروشان استان کهگیلویه و بویراحمد که تحت نظارت شهرداری می باشند و در زمان این تحقیق به کار دستفروشی مشغول بوده اند؛ می باشد.

نمونه گیری به روش هدفمند و از میان دستفروشان و صاحبان مشاغل کاذب در محدوده جغرافیایی استان کهگیلویه و بویراحمد انجام شده است. تعداد ۸۴ نفر از دستفروشان و صاحبان مشاغل کاذب بعنوان نمونه تحقیق انتخاب شدند.

ابزار جمع آوری اطلاعات :

ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش پرسش نامه محقق ساخته ای است که از دو بخش تشکیل شده است. در بخش نخست تحقیق ویژگیهای دموگرافیک پاسخگویان نظیر سن، تحصیلات، میزان درآمد، سابقه دستفروشی، نوع دستفروشی و نظایر آن را مورد سنجش قرار می دهد. در بخش دوم پرسش نامه به طرح سوالات اصلی تحقیق اختصاص دارد که به بررسی نقش سازماندهی مشاغل کاذب در امنیت اجتماعی شهری می پردازد.

پیشینه تحقیق :

ادوارد نارایان (۲۰۰۵) در پژوهشی به بررسی رابطه بین بزهکاری اجتماعی و ناامنی اجتماعی و مشاغل غیررسمی در منطقه حاشیه ای شهر لندن پرداخته است. در این تحقیق محقق به کمک آمارها و ارقام موجود در کلانتری و دفتر خدمات اجتماعی این منطقه به بررسی و تحلیل ثانویه سبب شناسی بروز ناامنی های اجتماعی ناشی از تراکم مشاغل غیررسمی و دستفروشان در محله ادمونتر شهر لندن پرداخته است.

^۱ Survey Research

^۲ Rosenberg

^۳ Daly

یافته های این پژوهش نشان می دهد که حداقل یک پنجم مواد مخدر توزیع شده در شهر لندن توسط عاملان پخش در این منطقه توزیع شده است. یافته های تحقیق نشان می دهد که میزان ضرب و شتم و سرقت در این منطقه به طور میانگین ۲/۱ برابر سایر مناطق شهر لندن گزارش شده است. روسپیگری غیرقانونی و بدون حفاظت در منطقه یاد شده به مراتب بیش تر از محله های شهر لندن مشاهده شده است. (نارایان، ۲۰۰۵)

. ارنست برحبیس، جوزف لومن و کلیترود شاد (۲۰۰۲) در پژوهشی به بررسی پروژه ساماندهی مشاغل غیررسمی و تاثیر آن در منطقه مارجوری در شهر شیکاگو آمریکا پرداخته اند.

در این پژوهش نظر شهروندان و صاحبان مشاغل غیررسمی در قالب یک طرح تحقیقاتی پیش آزمون - پس آزمون (قبل از ساماندهی صاحبان مشاغل غیررسمی و بعد از ساماندهی آنها) مورد مطالعه قرار گرفته است. یافته های این پژوهش نشان می دهد که شهروندان محله مارجوری پس از ساماندهی مشاغل غیررسمی احساس رضایت بیشتری نسبت به سکونت در این منطقه داشته اند و میزان رضایت و همکاری آنان با پلیس و شهرداری منطقه نیز افزایش یافته است.

محسن ربانی و ساغر بابا حیدری در تحقیقی به بررسی اشتغال غیررسمی در ایران پرداخته اند. در این تحقیق، ابتدا به بیان مفهوم بخش غیررسمی در اقتصاد پرداخته شده است و این مفهوم در مقایسه با سایر فعالیت های غیررسمی نظیر اقتصاد غیررسمی، اقتصاد سیاه، اقتصاد زیر زمینی و بخش غیر قانونی متمایز و تفکیک شده است. پس با مروری بر تجربه سایر کشورها پیرامون مدیریت اشتغال غیررسمی و کاذب، به مقایسه وضعیت مشاغل غیررسمی و کاذب در ایران پرداخته شده است و بدین ترتیب نوعی مطالعه تطبیقی فراهم آمده است. نتایج این پژوهش نشان می دهد که اشتغال غیررسمی در ایران تا اندازه زیادی از طرف مردم، فرهنگ و حتی مسئولان پذیرفته شده و اقدامات صورت گرفته پیرامون ساماندهی و مدیریت مشاغل کاذب تاکنون اثربخشی لازم را نداشته اند. (ربانی و بابا حیدری، ۱۳۸۵)

رحمت الله صدیق سروستانی در پژوهشی به بررسی برخی از عوامل تهدید کننده امنیت اجتماعی پرداخته است. در این پژوهش که جامعه آماری آن دستفروشان شهر کرج می باشد، تعداد ۲۲۱ نفر به عنوان نمونه تحقیق در آن مشارکت نمودند. ابزار جمع آور اطلاعات در این پژوهش مشاهده مستقیم، مصاحبه محقق با دستفروشان و نیز

پرسشنامه محقق بوده است. نتایج و یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد که برخی صاحبان مشاغل غیررسمی و کاذب در افزایش ناامنی اجتماعی سهیم هستند. یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد که بین ساعات اشتغال به مشاغل غیررسمی و افزایش ناامنی اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد. ($P < 0/05$) همچنین در این پژوهش نگارنده پیشنهاد داده است که دولت و مسئولان شایسته است که نسبت به ساماندهی و مدیریت دستفروشان شهر کرج اقدام جدی به عمل آورند.

مبانی نظری:

از ابتدای پیدایش دانش جرم‌شناسی (۱۸۷۶) و حتی قبل از آن، نظریه پردازان به دنبال کشف علل جرم و راههایی برای پیشگیری از جرم بوده‌اند. شاید در تمام نظریات موجود که گاه بر نمود جسمانی، گاه بر عوامل زیستی، گاه روان‌شناختی، گاه شرایط اقتصادی و گاه بی‌سازمان اجتماعی و غیره تأکید داشته‌اند، ارتباط میان فضای محیط فیزیکی و جرم مورد غفلت واقع شده بود. البته در ابتدای شروع راه جرم‌شناسی افرادی چون کتله و گری با ارائه "قانون حرارتی جرم" به نوعی بر تأثیر محیط جغرافیایی بر جرم اشاره نموده و در انتها به این نتیجه رسیده‌اند که رابطه میان محیط و جرم غیر قابل انکار است (قورچی‌بیگی، ۱۹، ۱۳۸۶).

محیط فیزیکی علاوه بر اینکه بر رفتار، تأثیر می‌گذارد به علت فراهم آوردن فرصت‌های مجرمانه می‌تواند ارتکاب جرم را تسهیل نماید. امروزه گرایش به پیشگیری از جرم، افزایش پیدا کرده است. شاید بتوان گفت عدم کارآیی و مؤثر بودن دستگاه عدالت کیفری و بالا بودن نرخ تکرار جرم، موجب شده است که جرم‌شناسان و سایر فعالان دستگاه عدالت کیفری به دنبال شعار قدیمی پیشگیری بهتر از درمان است باشند. بنابر پژوهش‌های انجام شده اکثر جرایم را "جرایم فرصت مدارانه" تشکیل می‌دهند و بر این اساس چون مجرم فردی عقلانی است پس در اثر ایجاد "فرصت" مرتکب جرم می‌شود. فضا و محیط می‌تواند "فرصتی علی" برای ارتکاب جرم فراهم آورد. به این نحو که با وجود شخصیت مجرمانه به محض ایجاد فرصت، مجرم به سراغ ارتکاب جرم می‌رود (همان منبع، ۲۰).

این نوع از پیشگیری و این تئوری محصول دهه ۶۰ به بعد میلادی در آمریکا است. میزان جرم در آمریکا در اواخر دهه ۱۹۶۰ و اوایل سالهای ۱۹۷۰ به طرز بی‌سابقه‌ای افزایش یافت به نحوی که دولت مردان و سیاستمداران در جستجوی راههای عملی و

فوری برای حل مشکلات ناشی از جرم در جامعه برآمدند. راه‌حل‌های مختلفی توسط محققان و اندیشمندان ارائه و پیشنهاد گردید و از میان آنها راه‌حل‌های ارائه شده توسط طراحان شهری و معماران مورد توجه بیشتری قرار گرفت. این راه‌حل در عین سادگی، ملاک‌های لازم را نیز دارا بود. راه‌حل ارائه شده "تغییر در کالبد شهر" در واقع روشی بود که مردم از فضاهای شهری استفاده نمایند. همزمان با به کارگیری این فرضیه در مجتمع‌های مسکونی و محیط‌های شهری، سایر علوم وابسته به جامعه، جرم-شناسان و جامعه‌شناسان با تحقیقات بیشتر در تغییرات حاصله از این تفکر آزرابه عنوان یک "استراتژی جلوگیری از جرائم شهری" پذیرفته و مورد تأیید قرار دادند (همان منبع، ۲۱). شاید قبل از این دهه هیچگاه بر تأثیر محیط یا فضا بر جرم پرداخته نمی‌شده است. بعد از این دهه بود که در اثر فعالیت‌های افرادی چون جین جاکوبز با کتاب "حیات و مرگ شهرهای بزرگ آمریکا" و الیزابت وود با کتاب "جنبه‌های اجتماعی خانه‌سازی در توسعه شهری" و کتاب اسکار نیومن "فضای قابل دفاع" و کتاب جعفری با نام "پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی" این تئوری و روابط میان محیط، محله و جرم بیشتر آشکار شد (Jeffery, ۱۹۷۱).

البته باید اذعان داشت که این نظریات در چارچوب‌های نظری و روشهای اجرایی تفاوت‌هایی نیز با یکدیگر داشته‌اند اما همگی در چند اصل مشترک متفق‌القول بوده‌اند:

۱- محیط کالبدی قادر است رفتار شهروندان را در خصوص مشاهده و پیشگیری جرم و همچنین بازداشت مجرمین تغییر دهد.

۲- کالبد فضاها و مجتمع‌های مسکونی قادر است برای انجام دادن جرم مانع ایجاد و همچنین ارتکاب جرم را با دشواری روبرو نموده، به نحوی که مجرم از ارتکاب جرم منصرف گردد.

۳- محیط کالبدی قادر خواهد بود با از بین بردن گوشه‌های پنهان و مکان‌های مخفی شدن یا راه‌های مناسب فرار، مانع رفتارهای مجرمانه و فرار مجرمان گردیده و از ارتکاب جرم جلوگیری نماید.

۴- محیط کالبدی قادر است از طریق افزایش کنترل، مراقبت و نظارت فضاهای شهری و مداخله شهروندان و پیوستگی میان آنان بواسطه حضور در اماکن و فضاهای شهری باعث پیشگیری و کاهش ارتکاب جرائم گردد.

از اواسط دهه ۸۰ میلادی با شکل‌گیری تئوری "جرم‌شناسی محیطی" و تئوری‌های دیگری چون "پنجره‌های شکسته" و تقویت اصول و مبانی نظری پیشگیری وضعی،

مبانی نظری "پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی" نیز قوت بیشتری یافت. البته ریشه جرم‌شناسی محیطی را می‌توان در اواسط قرن نوزدهم نیز مشاهده کرد و اصولاً مطالعه در مورد "نقاط جرم‌خیز" و مکان‌ها خطرناک از قرن نوزدهم آغاز شده بود. در واقع از همین زمان بود که بر مکان به عنوان یکی از عناصر چهارگانه جرم (مجرم، بزه دیده، مکان و جرم) تأکید شد. شاید بتوان اولین مطالعه سیستماتیک در این مورد را مطالعه شاو و مک کی در سال ۱۹۴۲ دانست که مدل آنها، بعدها همواره مورد توجه سایر محققان بوده است (کلانتری، ۱۳۸۵، ۴۵).

CPTED را می‌توان رهیافتی جدید دانست که سابقه‌ای دیرینه دارد. مفاهیم مرتبط متعددی در رابطه با CPTED وجود دارد که گاهاً موجب تداخل این مفهوم با سایر مفاهیم مشابه می‌شود. مفاهیمی چون فضاهای قابل دفاع، امنیت محیطی، امنیت به وسیله طراحی.

جدول شماره ۱- چهارچوب نظری پژوهش

نظریات	نظریه پرداز	موضوع
نظریه تراکم	اشمید - لندر - لویتر - واتس - وایت	در محله های پرتراکم شهرها میزان جنایت بالاست و در حومه شهرها میزان جنایت کاهش می یابد که این نشان دهنده رابطه بین تراکم جمعیت با جنایت است.
نظریه تأکید بر مکان ویژه یا بخش مرکزی	گالبرایت	معتقد است توزیع جغرافیای جرایم شهری تابعی است از توزیع ناقص امکانات و خدمات و سرانجام فقدان عدالت اجتماعی و اقتصادی در بیشتر کشورهای جهان سوم .
نظریه بوم شناختی	پارک و برگس	بر این نظرند که میزان های بالایی از جرم و جنایت و بزهکاری را در منطقه میان شهرها محل عبور و مرور ، جایی که بیشتر سکونتگاه مهاجرین و مردم فقیر هستند می باشد.
نظریه الگوی سکونت ()	موریس	نوع سیاستهای اعمال شده در زمینه مسکن و سرانجام تراکم جمعیت شاخص مهمی در نشان دادن علل نرخ های متفاوت جرایم شهری است .
مالکیت مسکن ()	رکس و مور	نوع ومدل مالکیت خانه های های مسکونی شاخصهای خوبی برای تعیین علل و عوامل پراکندگی جرایم شهری است .
	وامسلی	نواحی داخل شهر از لحاظ نوع وشبوه ارتکاب جرایم مشابه نیستند.

یافته ها:

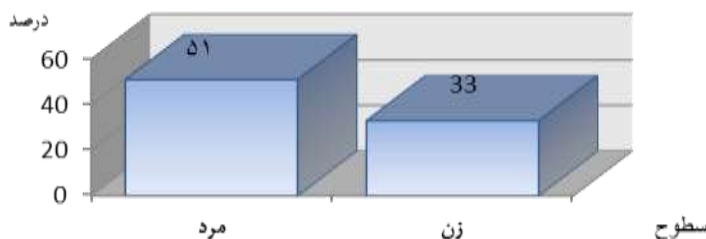
از آنجا که اعداد و ارقام به تنهایی بدون معنی هستند بنابراین برای تجزیه و تحلیل و نتیجه گیری مناسب، این داده های بایستی به اعداد و ارقام دارای معنی دار تبدیل شده و سپس مورد تجزیه و تحلیل و تعبیر درست واقع شوند. در واقع یکی از مهم ترین وسایل مورد نیاز هر تحقیق است که صحت و اعتبار نتایج با آن محک زده می شود. آمار

توصیفی شاخص های کشیدگی و پراکندگی متغیرها را بیان می کند و بر اساس این شاخص ها آزمون فرضیه ها انجام می شود. به بیان دیگر آمار توصیفی فقط گروه نمونه را توصیف می کند و با استفاده از آمار استنباطی و بر اساس تئوری احتمالات درباره جامعه آماری قضاوت می گردد. بر همین اساس در این فصل نتایج توصیفی و استنباطی داده های تحقیق گزارش شده و نتایج به دست آمده تحلیل و تفسیر می شود.

جدول شماره ۲: توزیع فراوانی دستفروشان بر حسب جنس

سطوح	فراوانی	درصد
مرد	۵۱	۶۰/۷
زن	۳۳	۳۹/۳
کل	۸۴	۱۰۰

با توجه به جدول شماره ۲، می توان عنوان نمود که اکثریت نمونه های تحقیق (۸۴ نفر) یعنی ۶۰/۷ درصد «مرد» و (۳۳ نفر) یعنی ۳۹/۳ درصد «زن» می باشند.

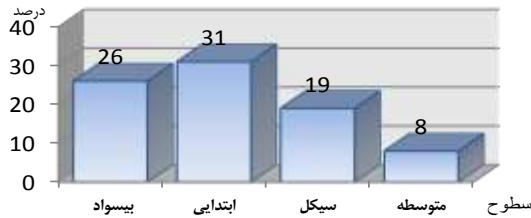

نمودار ۱: توزیع فراوانی دستفروشان بر حسب جنس

جدول شماره ۳: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب تحصیلات

سطوح	فراوانی	درصد
بیسواد	۲۶	۳۱
ابتدایی	۳۱	۳۶/۹
سیکل	۱۹	۲۲/۶
متوسطه	۱	۹/۵
کل	۸۴	۱۰۰

با توجه به جدول شماره ۳، می توان عنوان نمود که اکثریت نمونه های تحقیق (۳۱ نفر) یعنی ۳۶/۹ درصد دارای تحصیلات «ابتدایی»، پس از آن، (۲۶ نفر) یعنی ۳۱ درصد «بیسواد بوده» و ۱۹ نفر یعنی ۲۲/۶ درصد نیز دارای تحصیلات راهنمایی بوده اند.

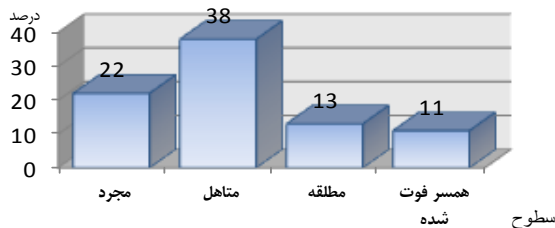

نمودار ۲: توزیع فراوانی دستفروشان بر حسب تحصیلات

جدول شماره ۴: توزیع فراوانی دستفروشان بر حسب وضعیت تاهل

سطوح	فراوانی	درصد
مجرد	۲۲	۲۶/۲
متاهل	۳۸	۴۵/۲
مطلقه	۱۳	۱۵/۵
همسر فوت شده	۱۱	۱۳/۱
کل	۸۴	۱۰۰

با توجه به جدول شماره ۴، می‌توان عنوان نمود که اکثریت نمونه‌های تحقیق (۳۸ نفر) یعنی ۴۵/۲ درصد «متاهل» بوده، پس از آن، (۲۲ نفر) یعنی ۲۶/۲ درصد «مجرد» بوده و ۱۳ نفر یعنی ۱۵/۵ درصد نیز دارای مطلقه بوده‌اند.

نمودار ۳: توزیع فراوانی دستفروشان بر حسب وضعیت تاهل

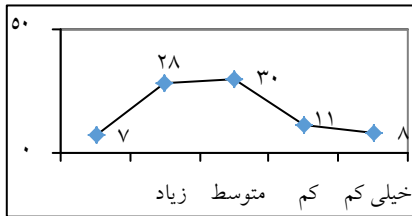
ردیف	پاسخها	فراوانی	درصد
۱	خیلی زیاد	۷	۸/۳
۲	زیاد	۲۸	۳۳/۳
۳	تاحدودی	۳۰	۳۵/۷
۴	کم	۱۱	۱۳/۱
۵	خیلی کم	۸	۹/۵
	جمع	۸۴	۱۰۰

جدول شماره ۵: توزیع نظرات پاسخگویان به سوال (تعداد پلیس اختصاص یافته برای ساماندهی

دستفروشان استان کافی نیست.

بر اساس داده های جدول شماره ۵ می توان اظهار داشت که ۳۳/۳ درصد از پاسخگویان در سطح زیاد اعتقاد داشته اند تعداد پلیس اختصاص یافته برای ساماندهی دستفروشان استان کافی نیست. همچنین ۲۲/۶ درصد پاسخگویان این میزان را در حد کم و خیلی کم ارزیابی نموده اند.

نمودار شماره ۴: توزیع نظرات پاسخگویان به سوال (تعداد پلیس اختصاص یافته برای ساماندهی دستفروشان استان کافی نیست).

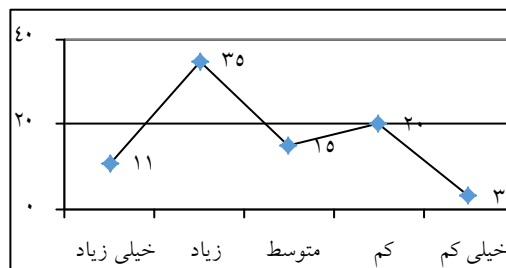

جدول شماره ۶: توزیع نظرات پاسخگویان به سوال (تجهیزات موجود برای ساماندهی دستفروشان استان کافی نیست).

ردیف	پاسخها	فراوانی	درصد
۱	خیلی زیاد	۱۱	۱۳/۱
۲	زیاد	۳۵	۴۱/۷
۳	تاحدودی	۱۵	۱۷/۸
۴	کم	۲۰	۲۳/۸
۵	خیلی کم	۳	۳/۶
	جمع	۸۴	۱۰۰

بر اساس داده های جدول شماره ۶ می توان اظهار داشت که ۴۱/۷ درصد از پاسخگویان در سطح زیاد اعتقاد داشته اند تجهیزات موجود برای ساماندهی دستفروشان استان ک و ب کافی نیست. همچنین ۲۷/۴ درصد پاسخگویان این میزان را در حد کم و خیلی کم ارزیابی نموده اند.

نمودار شماره ۵: توزیع نظرات پاسخگویان به سوال (تجهیزات موجود برای ساماندهی دستفروشان استان کافی نیست).

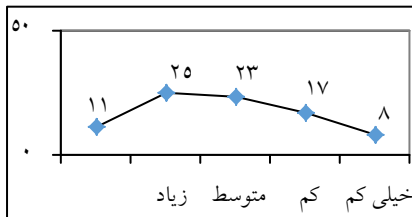

جدول شماره ۷: توزیع نظرات پاسخگویان به سوال (استفاده از دوربینهای مدار بسته میتواند حافظ امنیت شهروندان و رفتار دستفروشان را کنترل نماید).

ردیف	پاسخها	فراوانی	درصد
۱	خیلی زیاد	۱۱	۱۳/۱
۲	زیاد	۲۵	۲۹/۸
۳	تاحدودی	۲۳	۲۷/۴
۴	کم	۱۷	۲۰/۲
۵	خیلی کم	۸	۹/۵
	جمع	۸۴	۱۰۰

بر اساس داده های جدول شماره ۷ می توان اظهار داشت که ۲۹/۸ درصد از پاسخگویان اعتقاد داشته اند که استفاده از دوربینهای مدار بسته در استان می تواند در سطح زیاد حافظ امنیت اجتماعی شهروندان قرار گیرد و رفتار دستفروشان را کنترل نماید. همچنین ۲۹/۷ درصد پاسخگویان این میزان را در حد کم و خیلی کم ارزیابی نموده اند.

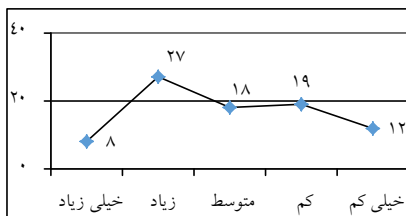
نمودار شماره ۶: توزیع نظرات پاسخگویان به سوال (استفاده از دوربینهای مدار بسته میتواند حافظ امنیت شهروندان و رفتار دستفروشان را کنترل نماید).

جدول شماره ۸: توزیع نظرات پاسخگویان به سوال (عدم همکاری مردم با پلیس توانسته است موجب ساماندهی دستفروشان استان گردد).

ردیف	پاسخها	فراوانی	درصد
۱	خیلی زیاد	۸	۹/۵
۲	زیاد	۲۷	۳۲/۱
۳	تاحدودی	۱۸	۲۱/۴
۴	کم	۱۹	۲۲/۶
۵	خیلی کم	۱۲	۱۴/۳
	جمع	۸۴	۱۰۰

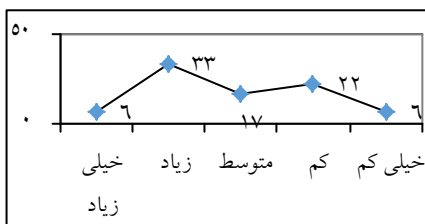
بر اساس داده ها ی جدول شماره ۸ می توان اظهار داشت که ۳۲/۱ درصد از پاسخگویان در سطح زیاد اعتقاد داشته اند که عدم همکاری مردم با پلیس توانسته است موجب ساماندهی دستفروشان استان گردد. همچنین ۳۶/۹ درصد پاسخگویان این میزان را در حد کم و خیلی کم ارزیابی نموده اند نمودار شماره ۷: توزیع نظرات پاسخگویان به سوال (عدم همکاری مردم با پلیس توانسته است موجب ساماندهی دستفروشان استان گردد).

جدول شماره ۹: توزیع نظرات پاسخگویان به سوال (بهتر است که برای دستفروشان شناسنامه ای تهیه تا امکان تخلف آنها کمتر به وجود آید).

ردیف	پاسخها	فراوانی	درصد
۱	خیلی زیاد	۶	۷/۱
۲	زیاد	۳۳	۳۹/۳
۳	تاحدودی	۱۷	۲۰/۲
۴	کم	۲۲	۲۶/۲
۵	خیلی کم	۶	۷/۱
	جمع	۸۴	۱۰۰

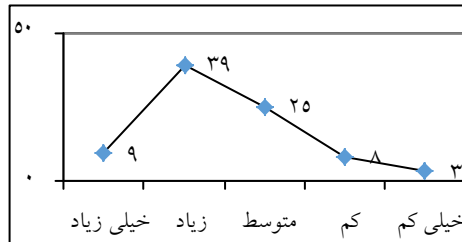
بر اساس داده ها ی جدول شماره ۹ می توان اظهار داشت که ۳۹/۳ درصد از پاسخگویان در سطح زیاد اعتقاد داشته اند بهتر است که برای دستفروشان شناسنامه ای تهیه تا امکان تخلف آنها کمتر به وجود آید. همچنین ۳۳/۳ درصد پاسخگویان این میزان را در حد کم و خیلی کم ارزیابی نموده اند. نمودار شماره ۸: توزیع نظرات پاسخگویان به سوال (بهتر است که برای دستفروشان شناسنامه ای تهیه تا امکان تخلف آنها کمتر به وجود آید).

جدول شماره ۱۰: توزیع نظرات پاسخگویان به سوال (ساماندهی دستفروشان باید به شکلی هدفمند و منسجم صورت پذیرد تا امنیت برقرار گردد).

ردیف	پاسخها	فراوانی	درصد
۱	خیلی زیاد	۹	۱۰/۷
۲	زیاد	۳۹	۴۶/۵
۳	تاحدودی	۲۵	۲۹/۸
۴	کم	۸	۹/۵
۵	خیلی کم	۳	۳/۶
	جمع	۸۴	۱۰۰

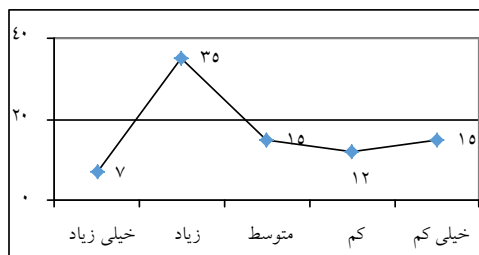
بر اساس داده های جدول شماره ۱۰ می توان اظهار داشت که ۴۶/۵ درصد از پاسخگویان در سطح زیاد اعتقاد داشته اند ساماندهی دستفروشان استان باید به شکلی واحد، هدفمند و منسجم صورت پذیرد تا امنیت برقرار گردد. همچنین ۱۳/۱ درصد پاسخگویان این میزان را در حد کم و خیلی کم ارزیابی نموده اند. نمودار شماره ۹: توزیع نظرات پاسخگویان به سوال (ساماندهی دستفروشان باید به شکلی هدفمند و منسجم صورت پذیرد تا امنیت برقرار گردد).

جدول شماره ۱۱: توزیع نظرات پاسخگویان به سوال (شهرداری و نیروی انتظامی همکاری خوبی را برای ساماندهی دستفروشان استان ندارند).

ردیف	پاسخها	فراوانی	درصد
۱	خیلی زیاد	۷	۸/۳
۲	زیاد	۳۵	۴۶/۷
۳	تاحدودی	۱۵	۱۸/۶
۴	کم	۱۲	۱۴/۳
۵	خیلی کم	۱۵	۱۸/۶
	جمع	۸۴	۱۰۰

بر اساس داده های جدول شماره ۱۱ می توان اظهار داشت که ۴۶/۷ درصد از پاسخگویان در سطح زیاد اعتقاد داشته اند که شهرداری و نیروی انتظامی همکاری خوبی را برای ساماندهی دستفروشان استان ندارند. همچنین ۳۰/۹ درصد پاسخگویان این میزان را در حد کم و خیلی کم ارزیابی نموده اند. نمودار شماره ۱۰: توزیع نظرات پاسخگویان به سوال (شهرداری و نیروی انتظامی همکاری خوبی را برای ساماندهی دستفروشان استان ندارند).

نتایج از مون استنباطی تحقیق:

در این قسمت با استفاده از آزمون تحلیل واریانس به بررسی اماره های استنباطی مورد نظر در تحقیق پرداخته شده است. ابتدا سوالات تحقیق مطرح و سپس با استفاده از آزمونهای استنباطی به آنها پاسخ داده شده است. فرضیه اول پژوهش: بین تراکم جمعیت دستفروشی و امنیت اجتماعی شهری در استان رابطه معنادار وجود دارد.

جدول شماره ۱۲: نتایج تحلیل واریانس تراکم جمعیت دستفروشی و امنیت اجتماعی شهری

منابع تغییر	مجموع مجزورات SS	درجات آزادی d.f	میانگین مجزورات (واریانس)	نسبت F	سطح معناداری Sig
بین گروهها	۵۹/۲۴۵	۲	۳۰/۶۲۰	۱/۹۵۵	۰/۰۰۰
درون گروهها	۲۸۸۲/۳۵۷	۸۲	۱۶/۸۵۲		
جمع کل	۲۹۴۱/۶۰۲	۸۴			

نتایج جدول گواه آن است که با توجه اینکه سطح معناداری محاسبه شده $\text{Sig}=0/000$ ، کوچکتر از $a=0/05$ است، لذا نسبت F از نظر آماری معنادار بوده و به عبارتی فرضیه تحقیق با احتمال ۹۵٪ تأیید شده است. به عبارت دیگر می توان چنین اظهار داشت که بین تراکم جمعیت دستفروشی و امنیت اجتماعی شهری در استان رابطه معنادار وجود دارد.

فرضیه شماره ۲: بین ساماندهی فیزیکی دستفروشان و امنیت اجتماعی در استان رابطه معنادار وجود دارد.

جدول شماره ۱۳: نتایج تحلیل واریانس ساماندهی فیزیکی دستفروشان و امنیت اجتماعی

منابع تغییر	مجموع مجزورات SS	درجات آزادی d.f	میانگین مجزورات (واریانس)	نسبت F	سطح معناداری Sig
بین گروهها	۸۸/۳۲۶	۲	۴۴/۱۶۳	۳/۳۷۴	۰/۰۳۱
درون گروهها	۲۳۱۲/۸۰۳	۸۲	۱۳/۲۵۷		
جمع کل	۲۴۰۱/۱۲۹	۸۴			

یافته های جدول بالا نشان می دهد، با توجه به اینکه سطح معناداری محاسبه شده $\text{Sig}=0/031$ از $0/05$ کوچکتر است بنابراین F از نظر آماری معنادار می باشد. یعنی فرضیه تحقیق تایید شده است. به عبارت دیگر می توان چنین اظهار داشت بین ساماندهی فیزیکی دستفروشان و امنیت اجتماعی در استان رابطه معنادار وجود دارد. فرضیه شماره ۳: بین سطح تحصیلات دستفروشان و امنیت اجتماعی شهری در استان رابطه معنادار وجود دارد.

جدول شماره ۱۴: نتایج تحلیل واریانس سطح تحصیلات دستفروشان و امنیت اجتماعی شهری

منابع تغییر	مجموع مجزورات SS	درجات آزادی d.f	میانگین مجزورات (واریانس)	نسبت F	سطح معناداری Sig
بین گروهها	۶۸/۸۱۱	۲	۳۴/۴۱۰	۲/۶۵۱	۰/۰۲۸
درون گروهها	۲۴۲۰/۱۱۸	۸۲	۱۲/۱۸۲		
جمع کل	۲۴۸۸/۹۲۹	۸۴			

یافته ها نشان می دهد، با توجه اینکه سطح معناداری محاسبه شده $\text{Sig}=0/028$ از $0/05$ کمتر می باشد، بنابراین F از نظر آماری معنادار می باشد. به عبارت دیگر می توان چنین اظهار داشت که بین سطح تحصیلات دستفروشان و امنیت اجتماعی شهری در استان رابطه معنادار وجود دارد.

فرضیه شماره ۴: بین وضعیت تاهل دستفروشان و امنیت اجتماعی شهری در استان رابطه معنادار وجود دارد.

جدول شماره ۱۵: نتایج تحلیل واریانس وضعیت تاهل دستفروشان و امنیت اجتماعی شهری

منابع تغییر	مجموع مجزورات SS	درجات آزادی d.f	میانگین مجزورات (واریانس)	نسبت F	سطح معناداری Sig
بین گروهها	۶۹/۶۶۳	۲	۳۰/۶۴۵	۱/۷۷۵	۰/۰۰۱
درون گروهها	۲۳۸۲/۰۰۷	۸۲	۱۶/۰۱۱		
جمع کل	۲۴۵۱/۶۷۰	۸۴			

یافته های جدول بالا نشان می دهد، با توجه به اینکه سطح معناداری محاسبه شده $\text{Sig}=0/001$ از $0/05$ کوچکتر است بنابراین F از نظر آماری معنادار می باشد. یعنی فرضیه تحقیق تایید شده است. به عبارت دیگر می توان چنین اظهار داشت که بین وضعیت تاهل دستفروشان و امنیت اجتماعی شهری در استان رابطه معنادار وجود دارد.

تبیین و تفسیر یافته های تحقیق:

فرضیه اول این تحقیق در مورد اینکه بین تراکم جمعیت دستفروشی و امنیت اجتماعی شهری در استان کهگیلویه و بویراحمد رابطه معنادار وجود دارد، مورد از مون قرار گرفت و تایید گردید. این یافته با نتایج تحقیق خوشفر (۱۳۸۰) انطباق و همسویی دارد. خوشفر اعتقاد دارد که جامعه پذیری افراد به نحو احسن صورت گیرد و نهادهای جامعه در هماهنگی کامل بسر ببرند، توافق بر سر ارزش ها و هنجارهای رفتاری در حد بالایی است و به موازات آن میزان انحرافات در جامعه پایین است. ولی متاسفانه در جامعه ما نهادها و سازمان های مختلف از کمترین هماهنگی با یکدیگر برخوردار هستند و هر یک مسیر خاصی را در پیش گرفته اند و به همین دلیل تقاضاهای متناقضی از افراد دارند. زمانی که مکانیسم های هویت سازی از سوی رسانه ها، آموزش و پرورش و خانواده در یک راستا نباشد میزان انحرافات و تضادها در جامعه بالا می رود و به موازات آن همبستگی اجتماعی و اعتماد به یکدیگر در جامعه کاهش می یابد. در این حالت میزان جرم افزایش می یابد و وقتی که جرم و جنایت از حدی بیشتر افزایش پیدا کند، ناامنی بر جامعه حکمفرما می شود. پس لازم است که مکانیسم های هویت ساز در جامعه هماهنگ و همسو با یکدیگر عمل کنند و این فرایند هرگز حالت اقتداری و رسمی به خود نگیرد. چرا که اگر قرار باشد مکانیسم های عامرانه در این زمینه به کار گرفته شود، جز نتیجه معکوس چیزی در بر ندارد. درست همانند وضعیت حاضر که تمامی سیاست های اعمال شده از اول انقلاب شکست خورد وارثی از هویت هایی که از سوی دولت در جامعه تبلیغ می شد و افراد وادار به پذیرفتن آن می شدند، نیست.

برخی از راهکارهای ارائه شده تماما در راستای فرایند هویت سازی در جامعه است و نیازمند آموزش افراد است و این فرایند به گونه ای است که از همان دوران کودکی بایستی به آن توجه داشت و بر روی آن سرمایه گذاری کرد. تعمیق مبانی دینی و اخلاقی افراد راهکاری نیست که بتوان در طی یک دوره زمانی محدود آن را اجرا کرد

بلکه نیازمند زمان بسیار زیادی است تا بصورت مستمر و مداوم بتوان آن را در جامعه نهادینه کرد.

وقتی که در جامعه میزان انحرافات کم باشد، افراد با یکدیگر بهتر ارتباط برقرار می کنند و اعتماد بیشتری نسبت به یکدیگر بدست می آورند. مشارکت اجتماعی بواسطه افزایش امنیت در جامعه افزایش پیدا می کند و از این طریق جامعه به سمت توسعه و پیشرفت گام برمی دارد. لذا سازماندهی دستفروشان می تواند بسترهای رشد امنیت اجتماعی را فراهم آورد.

فرضیه دوم این تحقیق در مورد اینکه بین سازماندهی فیزیکی دستفروشان و امنیت اجتماعی در استان کهگیلویه و بویراحمد رابطه معنادار وجود دارد، مورد ازمون قرار گرفت و تایید گردید. این یافته با نتایج تحقیق افتخاری (۱۳۸۴) انطباق و همخوانی دارد. به زعم افتخاری (۱۳۸۴) بهر حال در نبود قواعد و قوانین مورد قبول کلیه افراد جامعه، آنچه بیش از هر عامل تعیین کننده اجتماعی نمایان می شود، وجود بیراهه ها و میان برهایی است که راه را برای رسیدن به خواسته های افراد تسهیل و تسریع می کند. در چنین وضعیتی که اهداف (فردی) وسیله و ابزاری برای توجیه می شود مبحث اخلاق جمعی که از تبعات و موضوعات بسیار مهم احترام به قانون است، و هر خصیصه ی منفی شخصیتی که فرد را آسان تر و سریع تر به مقصد می رساند، به نردبانی تبدیل می شود که راه صعود به قله ی خواسته ها را برای او هموار می کند. این موضوع موجب بروز ناهنجاری اجتماعی و افسردگی و انفعال در زندگی جمعی می شود.

امنیت اجتماعی ابعاد بسیار زیادی دارد که یکی از اصلی ترین سرچشمه های حفظ و افزایش امنیت اجتماعی در هر جامعه وجود قوانین مناسب، عام، قابل اجرا و متناسب با نیازهای اجتماعی جامعه و منطبق با خواسته های عمومی مردم است. باید گفت قوانینی که مغایر با روح عمومی حاکم بر جامعه باشند، توانایی تنظیم رفتار متقابل افراد در عرصه اجتماع را ندارند، چون مردم به آن قوانین با دیده مشروعیت و اعتبار نمی نگرند.

در دوران جدید عنصر اصلی ثبات و نظم و امنیت به مقدار سرمایه اجتماعی، میزان پایداری به ارزش ها و هنجارهای جمعی و به فضایل اخلاقی بازمی گردد. بر اثر تداوم اینچنین شرایطی و افزایش ناامنی اجتماعی، سرمایه اجتماعی در جامعه رو به زوال می رود و در دراز مدت پیامدهای منفی بی شماری بر جامعه انسانی می گذارد. این موضوع نشان می دهد که در عصر حاضر رویکرد هنجار محور که بتواند ارزشهای جدید مطابق

با سنت ها و هنجارهای گذشته کشورشان بازسازی کند، در صورت عملی شدن، می تواند موفق تر عمل کند.

همچنین نجیبی ربیعی (۱۳۸۴) اعتقاد دارد که با سازماندهی تعداد دستفروشان در مناطق مختلف خریددرشهرها می توان نسبت به افزایش سطح امنیت اجتماعی زنان اقدام نمود.

فرضیه سوم این تحقیق در مورد اینکه بین سطح تحصیلات دستفروشان و امنیت اجتماعی شهری در استان کهگیلویه و بویراحمد رابطه معنادار وجود دارد، مورد آزمون قرار گرفت و تایید گردید. این یافته با نتایج تحقیق مولاییان (۱۳۸۷) انطباق و همخوانی دارد. مولاییان معتقد است که افراد تحصیل کرده و آموزش دیده معمولاً کمتر به مشاغل کاذب روی می آورند و در این مشاغل نیز کمتر به بزه های اجتماعی می پردازند.

فرضیه چهارم این پژوهش در مورد اینکه بین وضعیت تاهل دستفروشان و امنیت اجتماعی شهری در استان کهگیلویه و بویراحمد رابطه معنادار وجود دارد، مورد آزمون قرار گرفت و تایید گردید. میران (۱۳۸۷) اعتقاد دارد که بروز ناهنجاری های متعدد در جامعه را می توان ناشی از وقوع تحولات و دگرگونی هایی دانست که در جامعه به تخریب، نابودی و در نهایت تغییر ساختارهای گذشته، که به سالیان بسیار دور منتهی و مدت زمان طی شده برای تکمیل این روند را سپری کرده اند، اشاره داشت و این می تواند به نوعی انعکاس توفیق یا عدم توفیق در رسیدن به همه یا برخی از اهداف تعیین شده در تغییرات و تحولات دانست.

در جوامعی که اهداف و برنامه های مشترک تعریف درست و منطقی ارائه نشده و یا تعریف ارائه شده تحمیلی بوده و گوناگونی خواسته ها طبعاً راه های متفاوتی برای رسیدن به مقصود و اهداف افراد فراهم می کند، جامعه تبدیل به میدان رقابتی شده که قواعد و مقررات آن توسط اراده و میزان توانایی های گروه و دسته پیروز تعیین می شود. این ناهنجاریها در میان افراد متاهل کمتر گزارش شده است.

نتیجه گیری:

وجود محیطی امن برای زندگی در کنار سایر نیازهای اساسی و داشتن آرامش و آسایش خاطر به دور از اضطراب و نگرانی یک موهبت و ضرورت حیاتی زندگی انسان است. احساس ناامنی محیط و نگرانی های ناشی از مکان های ناامن، سایر فعالیت های انسانی را تحت الشعاع قرار داده و در چنین محیطی امور اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و غیره به

درستی انجام‌پذیر نخواهد بود. هرچند جرم و جنایت دارای ریشه‌های اجتماعی، اقتصادی و جز اینهاست ولی نقش فضا را در کاهش یا تشدید جرایم نباید فراموش کرد. شناسایی فضاهای جرم خیز و علل کالبدی آن در شهر ضروری است تا بتوان براساس شرایط محلی با وقوع جرم مبارزه نمود. رویکرد جدید طراحی محیطی بر آن است تا بتوان از طریق تغییر در ساختار کالبدی شهر ساوه و طراحی محیط‌های مصنوع از ارتکاب جرایم جلوگیری نمود. در فرهنگ شهرسازی ایران، کیفیت طراحی شهری و ارتباط آن با جرم‌خیزی فضاها مورد بی‌توجهی قرار گرفته و ضروری است تا شهرسازان تامل بیشتری بر این مطلب بنمایند. (الوانی، ۱۳۸۸، ص ۵۳).

ناهنجاری‌های اجتماعی و جرایم که از سوی عاملین و مجرمین در محیط شهرها بوقوع می‌پیوندد از موارد اصلی ناامنی محیط زندگی و سلب کننده امنیت شهرها و در نتیجه مختل نمودن آرامش و آسایش خاطر مردم می‌باشد و انسان خواسته یا ناخواسته چه در مواقعی که درون منزل مسکونی خود به سر می‌برد و چه در محیط خارج از خانه و در عرصه‌های همگانی با پدیده وقوع جرم و ناهنجاری‌های اجتماعی احتمالی روبرو بوده و خطر وقوع جرم همواره یک شهروند را تهدید می‌نماید. همانطور که در مسائل بهداشتی و درمانی، موضوع پیشگیری از بیماری‌ها مقدم بر درمان می‌باشد، این مطلب به عنوان یک اصل ریشه‌ای پذیرفته شده است و در خصوص جرایم شهری هم بدین گونه است. یعنی جلوگیری و پیشگیری کردن از وقوع جرم مقدم بر تمامی اقداماتی است دولت و دستگاه‌های قضایی و انتظامی یک کشور طی سلسله اقداماتی پرهزینه انجام می‌دهند تا فرد مجرم را بعد از ارتکاب جرم، اصلاح و تربیت یا مجازات و تعزیر و یا تبعید نمایند بنابراین پیشگیری از جرایم بر سلسله اعمالی که مسئولین امور یک اجتماع (بعد از ارتکاب جرم) انجام می‌دهند برتری دارد، چه از حیث جنبه‌های اقتصادی و صرفه‌جویی-های ناشی از آن و چه از نظر فرهنگی یا سیاسی قضیه. (حشمتی، ۱۳۸۲، ۲)

در غالب شهرهای جهان، وقوع جرایم تهدیدی جدی برای حیات، تمامیت فردی و دارایی‌های انسان‌ها است. وقوع بیش از حد جرایم در محیط‌های شهری نه فقط با اصول مسلم نظم اجتماعی تعارض دارد، بلکه همراه خود ضایعات سنگین سختی و رنج انسان-ها، به هدر رفتن منابع اقتصادی، سرخوردگی شهروندان، و وخامت کلی در کیفیت زندگی را به ارمغان می‌آورد. تعجب‌آور نیست که در بررسی افکار شهروندان، غالباً «ناامنی» درخیابان‌ها و محله‌ها نسبت به موضوعات حیاتی مانند فقر، بیکاری، تورم، یا کیفیت خدمات عمومی در مرتبه بالاتری قرار دارد. با این وجود، طرح‌های توسعه ملی،

حفاظت از شهروندان را در مقابله با جرایم، به ندرت جزء اهداف خاص خود محسوب می‌دارند و این در حالی است که سیاستگذاری‌های حکومتی و اقدامات اجتماعی، علیرغم نداشتن مبنای اطلاعاتی مستحکم، اغلب بر دیدگاه‌های وسیع و نظام یافته، با نظارتی مناسب و صرف اعتبارات، و طرح مدیریت‌های مؤثر و کارآمد استوار می‌باشد. همه این‌ها در زمانی است که جرم‌شناسان تعداد مطالعات محدودی در مورد فرهنگ‌های مختلف انجام داده‌اند که تنها نشانی از اصلاح سیاست‌گذاری‌ها و توجه به نیازهای خاص کشورهای در حال توسعه را به دست می‌دهد. (رستمی، ۱۳۸۸)

میزان رشد نامنی در سراسر جهان، مسأله پیشگیری از جرایم و کنترل آن را سرلوحه برنامه‌های بین‌المللی قرار داده است. اعلامیه کاراکاس، که بدون رأی مخالف در مجمع عمومی سازمان ملل مورد تأیید قرار گرفت و در تاریخ ۱۵ دسامبر ۱۹۸۰ تحت عنوان قطعنامه ۳۵/۱۷۱ صادر گردید، به «افزایش قابل توجه جرایم در نقاط مختلف دنیا» اشاره کرد و توجه عموم را به تأثیر منفی چنین گرایشی در «توسعه جهانی ملت‌ها، شئون بشری، و کیفیت مادی و معنوی زندگی» جلب نمود و به این طریق کوشش‌ها را به سوی «همکاری جدی فنی و علمی در زمینه پیشگیری از جرایم و عدالت اجتماعی در قالب طرح‌های توسعه سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی» متمرکز ساخت. (عسگری، ۱۳۸۲)

نیاز به امنیت، همواره از بنیادی‌ترین نیازهای بشر و مسأله وقوع جرم از مهمترین مسایل جامعه بشری به شمار رفته است. با افزایش جمعیت و پیچیدگی جوامع، شرایط تأمین این نیاز و برطرف کردن این مسأله نیز پیچیده‌تر شده است. در گذشته و نیز در جوامع ساده روستایی به لحاظ وجود روابط چهره به چهره و نیز حاکم بودن نظارت‌های اجتماعی خودجوش، احساس امنیت بیشتری وجود داشته و در نتیجه زمینه‌های وقوع جرم در حداقل ممکن بوده و هست. ولی در جوامع شهری، به لحاظ عدم امکان ما به ازاء نظارت‌های اجتماعی جوامع ساده، زمینه‌های احساس ناامنی یکی از مهمترین مسایل شهری محسوب شده و به موجب آن شرایط وقوع جرایم بسیار است. از همین روست که در جوامع شهری بررسی آماری جرایم حاکی از بالا بودن قدرمطلق آن و با افزایش معنی‌دار آن در یک سری زمانی است. با این شرایط اکتفا و بسنده کردن به ابزارهای کنترل رسمی از جمله پلیس و دستگاه قضایی برای مقابله با این آشفتگی‌های اجتماعی (آنومی) وافی به مقصود نخواهد بود، حال آن‌که اقدامات انتظامی و قضایی در پایان فرآیند کنترل جرم و مجرم قرار می‌گیرند. به عبارت ساده، برای ایجاد احساس

امنیت شهری، گماردن مأموران پلیس به عدد جمعیت ساکن نه امکان‌پذیر است و نه منطقی به نظر می‌رسد. (عسگری، ۱۳۸۲)

جامعه‌شناسان و متخصصان تعلیم و تربیت به راه اساسی‌تری به عنوان پیشگیری اجتماعی اشاره می‌کنند؛ زیرا در فرآیند اجتماعی شدن و جامعه‌پذیری فرد که از تولد تا مرگ استمرار دارد، اتفاقاتی رخ می‌دهد که در نتیجه آن، الگوی رفتاری افراد را از طیف هنجار به ناهنجار سوق می‌دهد. در پیشگیری اجتماعی، از طریق آموزش‌های رسمی و غیررسمی و سایر سیاست‌های اجتماعی تلاش می‌شود تا پایبندی به ارزش‌ها و هنجارها به صورت نهادینه در شخصیت وجودی هر فرد شکل بگیرد. در این صورت است که می‌توان انتظار داشت رفتاری که نمود و تظاهر باور افراد است در همه جا و بدون نیاز به حضور پلیس و مأموران کنترل رسمی و حافظان قوانین و مقررات به صورت خودانگیخته، در چارچوب فرهنگ و ارزش‌ها و معتقدات اکثریت جامعه صورت پذیرد.

در واقع چون وقوع هر نوع جرم مستلزم مکان است و وقوع هر جرمی نیاز به یک بستر مکانی دارد، برخی از مکان‌ها در شهرها واجد ویژگی‌هایی می‌شوند که با شرایط مورد نیاز برای وقوع جرم مطابقت می‌نماید. این مکان‌ها و فضاها در شهرها، مکان‌ها و فضاهای جرم‌خیز نامیده می‌شوند. بدین ترتیب علاوه بر موارد کلی ذکر شده در خصوص مسأله ایجاد امنیت؛ کنترل محسوس از طریق به کار گماردن مأمورین انتظامی و نیز پیشگیری اجتماعی از طریق کنترل رفتارهای اجتماعی افراد از بدو تولد و ارائه آموزش‌های لازم؛ صاحب‌نظران، روش‌های غیرمستقیم‌تری را نیز مورد توجه قرار می‌دهند. بدین منظور به شرایط جرم‌خیزی فضاهای عمومی در شهرها اشاره می‌شود که می‌توان از طریق اتخاذ تمهیدات فضایی و کالبدی این شرایط را تا حد امکان کاهش داده و یا از بین برد. اهمیت این موضوع با توجه بیشتر به بحران شهرنشینی در ایران محسوس‌تر خواهد بود. (قاسم پور، ۱۳۸۹)

شهرنشینی در ایران پدیده‌ای فزاینده محسوب می‌شود. داده‌های آماری و نیز نرخ رشد جمعیت شهری کشور حاکی از استمرار افزایش جمعیت می‌باشد. این در حالی است که اغلب یافته‌های تحقیقاتی پژوهشگران بر وجود رابطه آماری مستقیم بین افزایش جمعیت شهری و نرخ جرایم، آسیب‌های اجتماعی و به تعبیر دیگر آنومی‌های شهری صحنه می‌گذارد. بنابراین از یک سو جامعه شهری در ایران رو به افزایش و از سوی دیگر افزایش نرخ جرایم و آسیب‌های اجتماعی قابل پیش‌بینی است. از این رو هرچند که طی سال‌های گذشته، اقداماتی در حوزه‌های مختلف از جمله حوزه انتظامی و نیز پیشگیری

های اجتماعی از طریق آموزش‌های رسمی و غیررسمی در دوران‌های مختلف کودکی، نوجوانی و جوانی و ... برای جلوگیری از روند رو به افزایش جرایم انجام شده است؛ با این وجود به نظر می‌رسد، جامعه شهری ما و نیز نظام اجتماعی و نظام شهرسازی مأخذه آن هنوز از دست نامرئی شهرسازی (برنامه‌ریزی و طراحی فضایی، کالبدی و محیطی) در پیشگیری از جرایم شهری غافل مانده است. (عسگری، ۱۳۸۲)

در نظام شهرسازی جهانی در مقابل نظریه مدرنیستی که معتقد بود «شهرها ابزار کارند»، این مقوله مطرح است که، «شهر مکانی برای سرزندگی اجتماعی انسان است که باید بتواند با آرامش خاطر و امنیت از دستاوردهای بزرگ تمدن و لذت‌های بی‌پایان و زیبایی‌های طبیعی و مصنوعی بهره‌مند گردد. این یک رؤیا نیست، بلکه نیاز میرمی است برای بقاء...» در چنین تنازع‌های نظری حاکم، میان مدرنیست‌ها و منتقدان آنها به نظر می‌رسد، به رغم تلاش‌های صورت گرفته طی چند سال اخیر در جامعه شهری و نظام شهرسازی کشور (آنچه که از کیفیت محصول جریانات شهرسازی از جمله طرح-های توسعه شهری همچون طرح‌های جامع و تفصیلی می‌توان استنباط نمود) نه با صراحت گفتار بلکه به صورت ضمنی تقریباً همان دیدگاه منسوخ شده غلبه دارد، به طوری که شهرها بسان ابزار کار فرض می‌شوند؛ در نتیجه محصول شهرسازی کشور طی سال‌هایی که از حاکم شدن نظام شهرسازی و ضوابط و مقررات آن می‌گذرد، به نظر می‌رسد اغلب روح مردم را می‌ساید. از این رو به نحو مطلوب و کامل، محیط شایسته‌ای برای تحقق کرامت‌های انسانی از جمله روابط صمیمانه و سالم اجتماعی، صلح و آسایش فراهم نمی‌سازد. همان‌طور که ذکر شد؛ این مسأله حاکی از این است که نظام شهرسازی ما تاکنون از قدرت خارق‌العاده شهرسازی و نیز مکانیزم‌هایی همچون طراحی شهری و مقررات شهرسازی در تغییر کیفیت‌ها و الگوهای زندگی بهره کافی نبرده و از دست نامرئی آن در فراهم کردن امکان کنترل‌های اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرایم غافل مانده است. ضوابط و مقررات شهرسازی به عنوان "فصل مشترک فلسفه علم حقوق ودانش شهرسازی" در صورتی که مبتنی بر آرمان‌های اصیل و بنیادی نظیر امنیت اجتماعی باشد و به صورتی کارآمد به اجرا درآید، می‌تواند در برقراری انتظام یکپارچه اجتماعی و کالبدی جامعه نقش مهمی ایفا کند. (مرادیان، ۱۳۸۷)

اغتشاش فضایی و کالبدی حاکم بر سیمای اغلب شهرهای کشور به ویژه شهرهای بزرگ حاکی از این است که هنوز کیفیت طراحی و برنامه‌ریزی شهری از کارآمدی لازم برخوردار نشده و هنوز جامعه حرفه‌ای و مسئولین اجرایی ما توان لازم جهت ساماندهی

محیطی که فراهم آورنده آسایش و امنیت محیطی گردد، برخوردار نشده‌اند حال آنکه روانشناسان محیطی در تحقیقات و پژوهش‌های علمی خود اثر تظاهرات ناهنجار شکلی را بر ایجاد الگوهای رفتاری ناهنجار به اثبات رسانده‌اند.

هرچند جرم و جنایت دارای ریشه‌های اجتماعی، اقتصادی و جز اینهاست ولی نقش فضا را در کاهش یا تشدید جرایم نباید فراموش کرد. شناسایی فضاهای جرم‌خیز و علل کالبدی آن در شهر ساوه ضروری است تا بتوان براساس شرایط محلی با وقوع جرم مبارزه نمود. به لحاظ نظری کاهش انگیزش جرم برتر از کاهش امکان جرم است، اما به دلیل اینکه دستیابی به اولی دشوار است، اغلب دومی به کار گرفته می‌شود. طراحی شهری نمی‌تواند برانگیزه جرم یا درک امنیت تأثیر بگذارد، تنها می‌تواند شرایط از پیش تعیین شده‌ای را برای درک محیط امن‌تر ایجاد نماید. روش‌های اخلاقی - نظارتی و یا موقعیتی - مکانی ممکن است به صورت اختیاری و منطقی محیط‌های متفاوتی را به وجود آورند برنامه‌ریزی و طراحی شهری نقش مهمی را در ایجاد امنیت یا ناامنی فضاهای شهری برعهده دارد. یک برنامه و طرح مناسب می‌تواند کمک مؤثری در ایجاد آسایش، آرامش و عدم بروز جرایم در فضاهای شهری باشد. دستفروشی از جمله عوامل برهم زننده امنیت اجتماعی در مناطق مختلف شهر به شمار می‌رود. همان گونه که نتایج این تحقیق نشان داد سازماندهی دستفروشان می‌تواند منجر به افزایش امنیت اجتماعی شهروندان گردیده و آرامش و امنیت روانی آنها را ارتقا بخشد.

پیشنهادات تحقیق:

- ۱- ایجاد ساختارهای سازمانی متناسب با تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی در خصوص سازماندهی دستفروشان استان کهگیلویه و بویراحمد در شهرداریهای استان
- ۲- تلاش جهت توانمند سازی اجتماعی و اقتصادی دستفروشان به منظور کاهش گرایش آنها به اعمال بزهکارانه
- ۳- تلاش در جهت شناسایی و صدور شناسنامه فعالیت دستفروشی در مکانی خاص و از پیش تعیین شده و نظارت بر فعالیتهای دستفروشان
- ۴- انجام گشت زنی به شکل محسوس و نامحسوس توسط پلیس در مناطق مختلف به منظور ارتقای سطح امنیت اجتماعی شهروندان
- ۷- افزایش سطح آگاهی مردم نسبت به تهدیدات و خطرات خرید از دستفروشان در مشاغل مختلف به منظور کاهش سطح آسیب پذیری شهروندان

منابع و ماخذ:

۱. ابراهیمی، داریوش، مقدمیان (۱۳۸۸) ما و مدرنیته، تهران: انتشارات مؤسسه فرهنگی صراط.
۲. اینهایم (۱۳۷۹) "نظریه‌های تکثرگرا و گروه‌های اجتماعی" تهران: فصلنامه مطالعات راهبردی، سال دوم، شماره سوم، بهار، پژوهشکده مطالعات راهبردی.
۳. اسلامی پور، قدیر، معنا و ارکان جامعه شناسی امنیت (۱۳۹۰) از جزوه مفهوم شناسی امنیت (شرحی بر تهدیدات) تهران: موسسه مطالعات راهبردی.
۴. اوژنبرگ ۲ و دیلی (۱۹۹۳) مراحل بنیادین اندیشه در مطالعات امنیت ملی، ترجمه و گردآوری، اصغر افتخاری، تهران: انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی، چاپ اول.
۵. حشمتی، رضا (۱۳۸۲)، عدالت و اشتغال و امنیت اجتماعی، اطلاعات سیاسی - اقتصادی، شماره‌های ۲۳۲ و ۲۳۱.
۶. رستمی، حسین ابوالحسن (۱۳۸۸) درآمدی بر مکاتب و نظریه های جامعه شناسی، مشهد: نشر مرندیزگناباد.
۷. شریفی، غلامرضا، (۱۳۸۳) همایش توسعه و امنیت عمومی، معاونت امنیتی وزارت کشور، ناشر وزارت کشور.
۸. عسگری، محمود (۱۳۸۲) "رهیافتهای شناخت‌شناسی امنیت"، تهران: فصلنامه مطالعات راهبردی، سال ششم، شماره دوم، تابستان، پژوهشکده مطالعات راهبردی.
۹. عطارزاده، رحمتا... (۱۳۸۷) همایش توسعه و امنیت عمومی، معاونت امنیتی وزارت کشور، ناشر وزارت کشور.
۱۰. کلانتری، منوچهر (۱۳۸۵) بررسی آگاهیها، نگرشها، رفتارهای اجتماعی و فرهنگی در ایران، طرح پژوهشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
۱۱. گلوشتاین، جان (۲۰۰۳) جهانی شدن و فرهنگ، ترجمه محسن حکیمی، تهران: دفتر پژوهشهای فرهنگی.
۱۲. قاسم پور، یوسف، (۱۳۸۹) "ارزش‌ها و امنیت اجتماعی"، مجموعه مقالات همایش امنیت اجتماعی، معاونت اجتماعی ناجا، شماره یک، تهران، انتشارات چگونه.
۱۳. قورچی بیگی، منصور، (۱۳۸۶) جامعه شناسی مفاهیم کلیدی، تهران: انتشارات آوای نور، چاپ دوم.
۱۴. نارایان (۲۰۰۵) کنش ارتباطی، تهران: مؤسسه انتشاراتی روزنامه ایران، ترجمه کمال پولادی.
۱۵. مرادیان، غفار (۱۳۸۷) "معمای امنیت اجتماعی"، روزنامه اعتماد ملی، شماره ۴۴۴، ۱ شهریورماه، ص ۱۳.
۱۶. نونزاد، باقر (۱۳۷۷) روشهای تحقیق در علوم اجتماعی اصول - مبانی، جلد نخست، تهران: پژوهشکده علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
۱۷. crow, Srdjan, (۲۰۰۰) traditional versus Societal Security and the Role of securitization, free unirsity of Berlin and York university.
۱۸. jeffery, Bjorn, (۱۹۹۳) National, Social and Human Security Discussion - case study of the Israel - Palestine conflict.